

Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Circulaire samenleving 2025

In december 2024 is de Middellangetermijnstrategie Circulaire samenleving 2025-2035 (MTS CS) en bijbehorende Uitvoeringsagenda Circulaire samenleving 2025-2027 (UVA CS) door de Provinciale Staten vastgesteld.

Jaarlijks rapporteren we over de voortgang van de doelen en acties uit de UVA CS. In deze voortgangsrapportage hebben we per focusthema een overzicht gemaakt van de stappen die zijn gezet en verwachte ontwikkelingen voor het komende jaar. Daarnaast zijn we in de Statenbrief ingegaan op de afhandeling van een drietal openstaande toezeggingen die tijdens de Provinciale Statenvergadering op 18 december 2024 zijn gedaan.

Leeswijzer

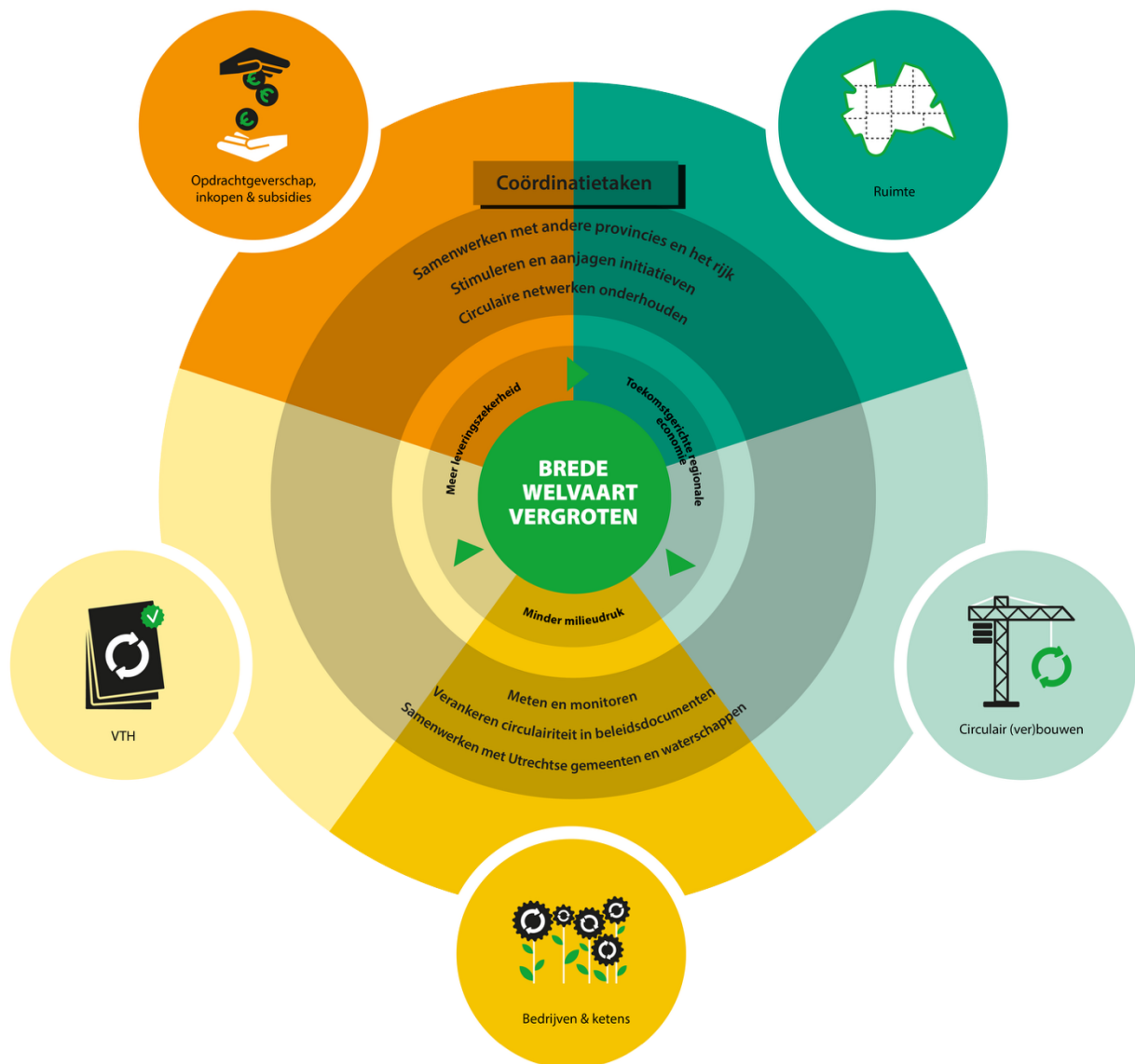
Allereerst nemen we u mee in een korte terugblik op de MTS CS en de doelen die de provincie heeft vastgelegd. Daarna volgen 6 hoofdstukken, waarin we per hoofdstuk op een focusthema rapporteren, gelinkt aan de subdoelen die zijn vastgelegd in de MTS CS. Per thema wordt niet op alle subdoelen ingegaan. Dit hangt samen met het feit dat de huidige UVA CS betrekking heeft op de periode 2025–2027, terwijl de MTS CS een horizon kent tot 2035. Elke twee jaar stellen we een nieuwe UVA CS op, waarin we richting geven aan de activiteiten voor die periode. Deze bouwt voort op eerdere inspanningen en draagt stapsgewijs bij aan het realiseren van de subdoelen binnen de beoogde termijn van tien jaar.

Inhoudsopgave

Introductie.....	3
Thema 1: Opdrachtgevers, inkoop en subsidies.....	4
Thema 2: Ruimte.....	8
Thema 3: Circulair (ver)bouwen	10
Thema 4: Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)	12
Thema 5: Bedrijven en ketens	14
Thema 6: Coördinatietaken	19

Introductie

In de provincie Utrecht zetten we vanuit Circulaire samenleving in op het vergroten van brede welvaart door te focussen op drie beleidsdoelen: minder milieudruk, meer leveringszekerheid en een toekomstige regionale economie. En de beleidsrichting die we daarvoor hanteren is het verminderen van het gebruik van abiotische, primaire grondstoffen door: 1) Minder materiaalgebruik, 2) Langere levensduur, 3) Een hoger aandeel biobased grondstoffen en 4) Hoogwaardig hergebruik hoog op de R-ladder. Dit doen we enerzijds door de inzet op vijf focusthema's en anderzijds door het versnellen van de transitie via 'coördinatietaken'. Alle activiteiten die de provincie binnen de focusthema's en coördinatietaken onderneemt dragen direct of indirect bij aan het terugdringen van het grondstoffengebruik (figuur 1).

Figuur 1 / Middellangetermijnstrategie Circulaire samenleving 2025 – 2035 gevisualiseerd

Thema 1: Opdrachtgevers, inkoop en subsidies

Hoofddoel

Het verminderen van het gebruik binnen de provinciale organisatie van primaire abiotische grondstoffen via onze eigen opdrachtverlening, inkoop en subsidieverlening met 25% in 2027, 50% in 2030 en 75% in 2035. (TOV ?)

Subdoelen

1. De provincie Utrecht is toonaangevend in duurzaam opdrachtgeverschap.
2. Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI), waaronder circulariteit, is stevig verankerd in het inkoopproces.
3. We stellen passende duurzame voorwaarden in alle relevante provinciale subsidies.
4. We maken afspraken met Utrechtse gemeenten en waterschappen over het gezamenlijk (doorontwikkelen van) circulair opdrachtgeven en inkopen.
5. We verkennen (na 2030, als we meer ervaring hebben met circulair inkopen als overheden) of ook (grote) Utrechtse bedrijven circulaire inkoopvoorwaarden (kunnen) stellen.

Als beheerder van infrastructuur, vastgoed en ICT én als opdrachtgever in inkoop- en subsidietrajecten, heeft de provincie Utrecht een directe rol bij het verminderen van grondstoffengebruik. Jaarlijks wordt ruim €160 miljoen aan inkoop en €230 miljoen aan subsidies besteed en een aanzienlijk deel daarvan heeft direct of indirect betrekking op het gebruik van materialen en grondstoffen.

Om als publieke organisatie bij te dragen aan de circulaire economie, geven we invulling aan circulair opdrachtgeverschap: bewust inkopen, zuinig omgaan met wat we hebben, en sturen op hergebruik van grondstoffen. Dit doen we onder andere door circulaire voorwaarden te verbinden aan onze inkoop- en subsidietrajecten. Dit is geen eenvoudige opgave: het vraagt maatwerk, tijd en specialistische kennis. Daarom zetten we in op versterking van ons circulair opdrachtgeverschap, passend binnen het manifest MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen). Samenwerking met andere overheden en concessiehouders is hierbij essentieel, want door kennis te delen en gezamenlijk op te trekken, versnellen we de ontwikkeling en zorgen we voor meer uniforme eisen richting de markt.

Hieronder volgt een overzicht van de inspanningen die we in 2025 hebben uitgevoerd om circulair opdrachtgeverschap verder te versterken en kijken we alvast vooruit naar de kansen en ontwikkelingen die we op ons af zien komen in 2026.

Subdoelen 1 en 2:

De provincie Utrecht is toonaangevend in duurzaam opdrachtgeverschap

Circulariteit steviger verankeren in het inkoopproces

In maart 2025 heeft de provincie Utrecht het Expertteam Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) opgericht. Dit expertteam richt zich op het integraal meenemen van maatschappelijke thema's in het inkoop- en aanbestedingsproces. Het gaat hierbij om zes centrale thema's: klimaat, circulariteit (inclusief biobased), milieu (inclusief biodiversiteit), diversiteit en inclusie, social return en ketenverantwoordelijkheid/Internationale Sociale Voorwaarden (ISV). Het Expertteam bestaat uit medewerkers die binnen de organisatie aan één of meerdere van deze thema's werken en wordt gecoördineerd door team Inkoop. Op basis van de aanbestedingskalender brengt het team in kaart welke aanbestedingen kansrijk zijn voor toepassing van één of meerdere MVOI-thema's. Bij deze trajecten adviseert het Expertteam de projectleiders actief over het specificeren en formuleren van duurzame (waaronder circulaire) inkoopvoorwaarden en kansen.

Ook is na enige vertraging in de zomer van 2025 de Kwartiermaker Circulair Opdrachtgeverschap van start gegaan. Deze kwartiermaker zal zich richten op het versterken van circulair opdrachtgeverschap, inkoop en assetmanagement binnen de drie prioritaire gebieden waar het grondstoffengebruik het hoogst is: mobiliteit, facilitaire zaken en ICT. De kansen en uitdagingen verschillen per gebied, en daarom passen we per domein een gerichte maatwerkaanpak toe om circulair opdrachtgeverschap effectief te versterken en duurzaam te verankeren.

Het meten van de toepassing en impact van MVOI is een complexe opgave. De provincie Utrecht neemt daarom actief deel aan de landelijke werkgroep 'Regie op monitoring', een initiatief van het Rijk (ministerie van BZK), in samenwerking met IPO, VNG en UvW. Deze werkgroep werkt aan het vergroten van overzicht, structuur en uniformiteit in monitoring van MVOI. En in dit kader zijn in 2025 definitiekaarten en sectorkaarten ontwikkeld. De definitiekaarten zorgen voor eenduidige definities van kernbegrippen en een basisset aan KPI's binnen de zes MVOI-thema's, zodat stakeholders binnen en buiten de overheid dezelfde taal spreken. De sectorkaarten geven per sector inzicht in relevante ambities, risico's, impact en dilemma's rondom MVOI.

We benutten deze landelijke instrumenten om MVOI verder te verankeren in onze eigen inkoop- en aanbestedingsprocessen en kennisdeling te bevorderen. Komende periode gaan we aan de slag met het ontwikkelen van het Handboek MVOI en het leer- en ontwikkelprogramma MVOI. We bouwen aan een programma van verschillende modules, waarin we enerzijds inhoudelijk ingaan op de zes MVOI-thema's en het belang van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven, en anderzijds per thema verdieping bieden via specifieke thematische modules.

Subdoel 3:

Circulaire voorwaarden opnemen in relevante subsidieregelingen

Het aanpassen van subsidieregelingen is een effectief sturingsinstrument om de transitie naar een circulaire samenleving te versnellen. Als provincie hebben wij directe invloed op de voorwaarden die verbonden zijn aan de toekenning van subsidies. Door relevante provinciale subsidieregelingen circulair-inclusief of circulair-voorwaardelijk te maken, stimuleren we innovatie en duurzaam gedrag.

Eind 2024 is de Algemene Subsidieverordening provincie Utrecht (AsvpU) aangepast. Hierin is als algemene strekking opgenomen dat het bij subsidieregelingen mogelijk wordt om nadere

subsidieverplichtingen op te leggen op het gebied van duurzaamheid (waaronder circulariteit). De aanpassingen van de ASVpU hebben een noodzakelijk fundament gelegd voor het kunnen integreren van circulariteit in subsidieregelingen; zonder deze aanpassingen was het namelijk niet mogelijk geweest om dergelijke duurzaamheidsambities op een juridisch houdbare en uitvoerbare wijze in het subsidiekader te verankeren. Door de aanpassing in de ASVpU hebben we dit jaar concrete stappen gezet: in kansrijke regelingen zijn duurzaamheidsverplichtingen opgenomen en biobased en circulaire opties nadrukkelijk onderzocht.

Deze aanpak sluit aan bij de doelstelling uit de UVA CS om jaarlijks vijf subsidieregelingen te herzien met aandacht voor circulariteit. Tegelijkertijd voeren we verkennend onderzoek uit naar verdergaande mogelijkheden, zoals het differentiëren van subsidiehoogtes op basis van circulaire prestaties. Het realiseren van de door Provinciale Staten uitgesproken wensen ten aanzien van niet-doelgebonden subsidieverplichtingen, in het bijzonder op het gebied van duurzaamheid, vraagt in de praktijk om zorgvuldige afwegingen en kent de nodige complexiteit. Met name het vooraf inschatten van de impact op aanvragers en het tegelijkertijd borgen van de beoogde duurzaamheidswinst blijkt in de uitvoering een uitdagend samenspel. Desondanks zijn wij actief bezig met het vormgeven van een werkbaar aanpak waarin zowel de bestuurlijke ambities als de uitvoerbaarheid in de praktijk centraal staan. Hierbij hanteren we een aanpak leren door te doen. Het is een doorlopend proces waarin we als provincie blijven ontwikkelen. In Q4 2025 starten we met een impactanalyse voor de subsidieregelingen. Deze analyse zal doorlopend zijn en uitmonden in casusonderzoeken in 2026.

Sinds 2025 is circulair in de volgende subsidieregelingen opgenomen:

- [Subsidieregeling Erfgoedparels](#)
- [Subsidieregeling Utrecht Talent Alliantie](#)
- [Subsidieregelingen Landelijk gebied \(Utrechtse Monitor Duurzame Landbouw\)](#)
- [Subsidieregeling Landelijk gebied \(Stimulering en Kennisdeling nieuwe teelten\)](#)
- [Subsidieregeling groene, gezonde en klimaatbestendige steden en dorpen](#)

Daarnaast loopt voor de volgende regelingen op dit moment het integreren van circulair:

- [Subsidieregeling Landelijk gebied](#)
- [Subsidieregeling Bereikbaarheid](#)
- [Subsidieregeling cofinanciering isolatie koopwoningen provincie Utrecht](#)

De mate waarin circulair een plek heeft gekregen in de subsidieregeling verschilt per regeling.

Subdoel 4:

Gezamenlijk met gemeenten en waterschappen circulaire inkoop doorontwikkelen

Sinds juni 2025 verkent de nieuwe trekker Regionaal Circulair Inkopen en Opdrachtgeven (RCIO) de (kennis)behoefte onder gemeenten en waterschappen met betrekking tot circulair inkoop en opdrachtgeverschap. Het doel is regionaal circulair inkopen en opdrachtgeven te versterken en beter te stroomlijnen. Door bestaande kennis, praktijkervaringen en onderzoeksresultaten optimaal te benutten, kan de praktische uitvoering van circulair opdrachtgeverschap aanzienlijk worden verbeterd.

Daarnaast hebben we met de Alliantie Cirkelregio Utrecht in 2025 een belangrijke stap gezet: van het delen van kennis en ervaringen naar gezamenlijke uitvoering in de praktijk (hierover meer bij thema 6: coördinatietaken, p. 19-22). Specifiek op het thema circulair inkopen en opdrachtgeven geven we hier invulling aan via drie concrete actielijnen:

1. MKI onder de knie: het maken van duurzamere afwegingen in GWW door de toepassing van de Milieukostenindicator (MKI).
2. Stenen delen in de regio: samen met regionale partners de mogelijkheden voor het bevorderen van hergebruik, bijvoorbeeld door uitwisseling van grondstoffen, te verkennen.
3. Utrechtse Asfaltstrategie: het realiseren van een gezamenlijke regionale aanpak voor duurzaam asfalt, waarin gemeenten, provincie en marktpartijen samenwerken aan innovatie, kennisdeling en structurele verduurzaming van de wegenbouw.

Tenslotte nemen we sinds 2025 actief deel aan de Werkgroep Circulair Inkopen, als onderdeel van de Krachtenbundeling Rijk-Regio voor een Circulaire Economie¹. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van circa twintig overheidsorganisaties en is opgedeeld in vier subgroepen: Uniformiteit in uitvraag, Uniformiteit in monitoring, Circulaire financiering en Interne borging. Deze subgroepen hebben de opdracht om bestaande kennis en instrumenten verder te concretiseren en toepasbaar te maken voor de praktijk. De focus ligt nadrukkelijk op het uniformeren en benutten van wat er al is; het ontwikkelen van geheel nieuwe instrumenten is daarbij niet het uitgangspunt. Vanuit provincie Utrecht zijn we aangesloten bij de subgroep Interne borging, waarbinnen we verkennen hoe bestaande tools breder en generiek inzetbaar gemaakt kunnen worden, met oog op structurele inbedding van circulair opdrachtgeverschap. We beschouwen onze deelname aan deze werkgroep als een kans om mogelijk een extra impuls te geven aan circulair inkopen en opdrachtgeverschap en steviger te verankeren, zowel binnen de eigen organisatie als regionaal.

¹ Het doel van dit initiatief van het Rijk is om de krachten van alle overheden op een aantal thema's te verenigen om meer slagkracht te hebben in de transitie naar een circulaire economie. Circulair Inkopen is daarbij één van de zes thema's.

Thema 2: Ruimte

Hoofddoel

50% minder gebruik van primaire abiotische grondstoffen in 2035 mogelijk maken binnen provincie Utrecht, door via het ruimtelijk beleid aan te sturen op voldoende ruimte voor circulaire activiteiten.

Subdoelen

1. De provincie Utrecht heeft een ruimtelijk-economische strategie voor de circulaire samenleving, geënt op ruimtelijke circulaire hoofdstructuren. Hierdoor krijgen de functies die nodig zijn voor een werkende circulaire samenleving ook daadwerkelijk een geschikte plek binnen de provincie Utrecht.
2. We bereiden de provincie voor op de ruimtelijke transitie van een lineaire naar een circulaire economie, zodat in 2035 circulaire bedrijvigheid de norm is bij nieuwe economische ontwikkeling en hiervoor strategische locaties beschikbaar zijn.
3. Subdoel 1 en 2 integreren in de gewijzigde provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening in 2026.
4. Coördinatie tussen de provinciale ruimtelijke structuur en het nationaal en lokaal niveau.

De transitie naar een circulaire samenleving heeft een grote ruimte vraag, bijvoorbeeld voor opslag en hoogwaardige verwerking van herbruikbare grondstoffen, retour- en reparatielogistiek of productie van biobased grondstoffen. Om circulair te laten landen in het ruimtelijke beleid, zoals de Omgevingsvisie, moeten we inzicht krijgen in welke circulaire bedrijvigheid nodig is om ketens te sluiten en op welke locaties dat het beste past.

Hieronder volgen de inspanningen die we in 2025 hebben verricht om circulariteit een plek te geven binnen de ruimtelijke opgaven en kijken we alvast vooruit naar de kansen en ontwikkelingen die we op ons af zien komen in 2026.

Subdoel 1 en 2:

Een ruimtelijk-economische strategie voor de circulaire samenleving geënt op de ruimtelijke circulaire hoofdstructuren voor de provincie Utrecht

We bereiden de provincie voor op de ruimtelijke transitie van een lineaire naar een circulaire economie

In juli 2025 is de verkenning Bouwstenen voor een circulaire samenleving met de Provinciale Staten gedeeld. Met deze verkenning is een eerste stap gezet om inzicht te krijgen in de ruimtelijke randvoorwaarden en bouwstenen die moeten bijdragen aan een circulaire samenleving. Onder meer zijn belangrijke randvoorwaarden voor circulaire bedrijvigheid een goede logistieke ontsluiting via weg, water en spoor, een hoge milieucategorie en kade-gebonden bedrijventerreinen. Om ruimte te hebben nu en in de toekomst voor de circulaire transitie en bijbehorende circulaire bedrijvigheid is het van belang om deze strategische locaties, zoals bedrijventerreinen met een hoge milieucategorie, te behouden en te beschermen.

De volgende stap is een ruimtelijk-economisch plan voor de circulaire samenleving. Hiervoor doen we verder onderzoek naar de materiaalstromen binnen de provincie, en waar deze plaatsvinden. Op basis daarvan wordt bekeken hoeveel van welk type circulaire activiteiten nodig zijn, en op welke

locaties, om te zorgen dat materialen die in de provincie worden afgedankt zo goed mogelijk opnieuw in te zetten zijn in nieuwe materialen en producten. Hiermee kunnen de ketens van materiaalstromen gesloten worden. Daarna brengen we door middel van ontwerpend onderzoek in samenwerking met belanghebbenden, zoals bedrijven en gemeenten, in beeld op welke locaties deze circulaire activiteiten een plek kunnen krijgen. De inzichten uit deze onderzoeken worden gebundeld in het ruimtelijk-economisch plan, wat naar verwachting in Q2 2026 aan de Gedeputeerde Staten opgeleverd wordt. Het zal ook ter informatie met Provinciale Staten gedeeld worden. Dit is een ambtelijk actieplan met korte-, middellange- en langetermijnacties om te zorgen voor ruimte voor de circulaire transitie. Dit actieplan zal ook input vormen voor de uitwerking van het beleidsprogramma Economie onder de Omgevingsvisie (zie focusthema 5 voor meer informatie).

Subdoel 3:

Doel 1 en 2 integreren in de provinciale Omgevingsvisie en omgevingsverordening

De Omgevingsvisie is een belangrijk instrument in het provinciale beleid. Er staat in vastgelegd hoe we willen dat de provincie er in de toekomst uit ziet, bijvoorbeeld op het gebied van woningen, natuur, energie en bedrijvigheid. Omdat het een document is waar veel verschillende provinciale beleidsthema's in samenkomen, is het cruciaal om hier ook circulariteit in te laten terugkomen. Het thema circulaire samenleving krijgt in de herijking van de Omgevingsvisie een eigen paragraaf én het thema circulariteit is geïntregeerd binnen de andere thema's van de Omgevingsvisie. De inzichten uit de verkenning Bouwstenen voor een circulaire samenleving zijn gebruikt voor de wijziging van de Omgevingsvisie en -verordening. In de Omgevingsvisie sturen we op no regret maatregelen voor de circulaire transitie en daarom voor het beschermen van strategische locaties voor circulaire bedrijvigheid. We zetten nu in op het beschermen van de bedrijventerreinen Langshaven (Wijk bij Duurstede), Lage Weide (Utrecht) en De Biezen (Vianen). Voor de bedrijventerreinen Laagraven-Liesbosch (Nieuwegein) en De Isselt (Amersfoort) onderzoeken we hoe een bescherming van het bedrijventerrein zich verhoudt tot andere opgaven op gebiedsniveau.

Thema 3: Circulair (ver)bouwen

Hoofddoel

In zowel de nieuwbouw als de renovatie/verbouw worden 50% minder abiotische grondstoffen gebruikt in 2030 en 60% in 2035.

Subdoelen

1. Doorontwikkelen van het Convenant Toekomstbestendig Bouwen.
2. 50% biobased materiaalgebruik bij isolatie en verbouwing.
3. Circulariteit in de (woning)bouwketen versterken.
4. Het goede voorbeeld geven.

De provincie is niet primair aan zet, maar heeft wel een belangrijke rol binnen het thema circulair (ver)bouwen. Via het Convenant Toekomstbestendig Bouwen helpen we gemeenten met de woningbouwopgave en via ons eigen Energie Diensten Centrum (EDC) werken we aan het verduurzamen van bestaande woningen.

Binnen dit focusthema is er veel aandacht voor biobased (ver)bouwen: teelt en gebruik van natuurlijke, hernieuwbare materialen zoals hennep, vlas of houtvezel om woningen en gebouwen te bouwen, verbouwen en isoleren. Of door deze hernieuwbare grondstoffen toe te passen in de wegenbouw, voor bijvoorbeeld bioverrijkt asfalt, wilgentenen voor oeverbeschoeiing of toepassen in kunstwerken zoals bruggen en bankjes. Deze materialen dragen bij aan een lagere milieu-impact, slaan CO₂ op en zorgen voor een gezonder(e) binnenklimaat en leefomgeving.

Hieronder volgen de inspanningen die we in 2025 hebben verricht op het gebied van circulair (ver)bouwen en kijken we alvast vooruit naar de kansen en ontwikkelingen die we op ons af zien komen in 2026.

■ Subdoel 1:

Doorontwikkelen van het Convenant Toekomstbestendig Bouwen

Het Convenant Toekomstbesteding Bouwen (CTB) heeft als doel om duurzaamheidsambities in de woningbouw te integreren en standaardiseren. In het convenant komen doelstellingen en richtlijnen voor toekomstbestendig bouwen samen. Het convenant is een publiek-private samenwerking tussen overheden, marktpartijen, kennisinstellingen en leveranciers. Vanuit de provincie Utrecht bieden we gemeenten ondersteuning bij de uitvoering en implementatie van het convenant, specifiek op het onderwerp circulair. We hebben in september 2025 een partij aangesteld die samen met gemeenten de uitdagingen bij de implementatie in beeld brengt, en hen helpt deze obstakels te overbruggen. De geleerde lessen worden met alle Utrechtse gemeenten gedeeld.

■ Subdoel 2 en 3:

Biobased isoleren en verbouwen

Circulariteit in de (woning)bouwketen versterken

Dit jaar hebben we als provincie gericht gewerkt aan het bevorderen van biobased isolatie in de bestaande bouw. Ons doel is om gemeenten en woningeigenaren te ondersteunen bij het maken van duurzame keuzes en zo de transitie naar circulair en energiezuinig bouwen te versnellen. In

samenwerking met o.a. de Milieu- en Natuurfederatie Utrecht, Building Balance, het Energie Diensten Centrum (EDC) en het Meerjarige Collectieve Ontzorgingsprogramma (MCO) zijn biobased opties nadrukkelijker geïntegreerd in bestaande trajecten. Zo worden biobased isolatiematerialen als eerste getoond in offertes, zijn energieadviseurs getraind in biobased kennis en wordt gewerkt aan een extra provinciale subsidieregeling voor biobased maatregelen. Ook wordt ingezet op het ontwerpen van een campagne om biobased isoleren zichtbaarder te maken, en wordt het aanbod van leveranciers binnen het MCO-programma actief uitgebreid.

In mei 2025 deelden we met uw Staten de Voortgangsrapportage uitvoering De Utrechtse Klimaataanpak, welke ingaat op de integrale werkwijze van het kernteam biobased (ver)bouwen en de resultaten die het tot dusver heeft gerealiseerd.

Daarnaast zijn we in 2025 gestart met een eerste pilot voor de biobased (ver)bouwketen. De eerste pilot is een onderzoek naar het effect van circulaire renovatiemaatregelen ten opzichte van traditionele renovatiemaatregelen op de CO₂-uitstoot van een gebouw.

Door als provincie onderzoek te stimuleren naar de effecten op de CO₂-uitstoot van 'traditionele' en circulaire maatregelen bij renovaties, zorgen we voor kennisopbouw en -deling die de markt moet stimuleren om (meer) CO₂-gestuurd te gaan ontwerpen, uitvragen en aanbieden in bestaande bouw. Ook zetten we hiermee een eerste stap naar het opstellen van mogelijke CO₂-budgetten per gebouwtypologie en bieden we meer inzicht in het hanteren van CO₂-prijzen bij het maken van duurzame keuzes. Zo dragen we indirect bij aan het verminderen van de broeikasgasuitstoot in deze sector. De resultaten van het onderzoek zijn gepresenteerd op het Fair Fair-congres over de eerlijke prijs van klimaat in het Huis van de provincie op 30 oktober.

Thema 4: Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Hoofddoel

Via het VTH-instrumentarium het gebruik van primaire abiotische grondstoffen door bedrijven reduceren.

Subdoelen

1. Versterken inzet omgevingsdiensten.
2. Opnemen van circulaire vergunningsvoorschriften.
3. Meer experimenteerruimte creëren voor circulaire activiteiten van de bedrijven.
4. Vergroten en intensiveren van de kennisontwikkeling en training voor bedrijven.
5. Opzetten van kenniskringen tussen bedrijven en Omgevingsdiensten en daarmee onder andere inbreng genereren voor ketenregisseurs en innovatie.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) spelen een cruciale rol in de transitie naar een circulaire samenleving. Als provincie hebben we de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan bedrijven die onder ons bevoegd gezag vallen, en zo circulariteit te versnellen. In dit hoofdstuk leest u hoe we dat het afgelopen jaar hebben ingevuld.

Hieronder volgen de inspanningen die we in 2025 hebben verricht rondom het inbedden van circulariteit in vergunningverlening, toezicht en handhaving en kijken we alvast vooruit naar de kansen en ontwikkelingen die we op ons af zien komen in 2026.

Subdoel 1 en 2:

Versterken inzet omgevingsdiensten

Opnemen van circulaire vergunningsvoorschriften

Dit jaar hebben we belangrijke stappen gezet om circulariteit te verankeren in de VTH-praktijk. In het coalitieakkoord 'Aan de slag voor Utrecht' staat aangegeven dat de provincie Utrecht voorwaarden wil opnemen om de circulariteit te kunnen versnellen. Dit heeft betrekking op de bedrijven die onder het bevoegd gezag vallen van de provincie én van de gemeenten. De omgevingsdiensten in Utrecht voeren de VTH-taken uit namens de bevoegde gezagen en hebben een uitvoerende en controlerende rol. Het stellen en handhaven van circulaire eisen vergt kennis en capaciteit van de regionale omgevingsdiensten die verantwoordelijk zijn voor uitvoering van de (wettelijke) VTH-taken. De focus van het provinciale beleid ligt op kennis opdoen en capaciteit genereren bij deze omgevingsdiensten. Daarom zetten we dit jaar nog de opdracht bij de omgevingsdienst uit, gericht op de verankering van circulariteit, met als focus: integratie van circulariteit in vergunningprocedures, beoordeling en advisering bij aanvragen, en het ontwikkelen van circulaire vergunningsvoorschriften. Ook hebben we ingezet op kennisdeling en trainingen voor vergunningverleners, toezichthouders en handhavers over het onderwerp. Zo bouwen we structureel aan kennis en capaciteit binnen de omgevingsdiensten, een noodzakelijke basis voor effectieve uitvoering.

Daarnaast stellen we binnen de provincie een kwartiermaker circulariteit voor VTH aan. Deze werkt aan het ontwikkelen van een visie op circulariteit binnen VTH-taken, adviseert de omgevingsdiensten en gemeenten over hun rol in de circulaire transitie, stimuleert samenwerking tussen provincie, omgevingsdiensten en gemeenten, en levert input voor de richting van de Middellangetermijnstrategie naar een circulaire samenleving.

Tenslotte nemen we actief deel aan de Werkgroep VTH als onderdeel van de Krachtenbundeling Rijk-Regio voor een Circulaire Economie². Voor het realiseren van de circulaire economie is in algemene zin normering en wet- en regelgeving nodig. VTH speelt daarbij een belangrijke rol. En op dit moment kenmerkt de VTH/CE-praktijk zich door een pluriforme werkwijze in Nederland, mede als gevolg van de ruimte die de omgevingswet biedt voor maatwerk en flexibiliteit. Deze ruimte voor maatwerk maakt het mogelijk om in te spelen op lokale omstandigheden, maar leidt ook tot verschillen in interpretatie en uitvoering tussen regio's. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker dat er behoefte is aan uniformiteit in werkwijzen en het toepassen van regels. Aan de Werkgroep VTH is gevraagd om een gezamenlijke aanpak voor te leggen die bijdraagt aan een meer uniforme werkwijze. Deelname aan de werkgroep biedt de provincie een waardevol platform om bij te dragen aan de ontwikkeling van deze uniforme aanpak, zodat circulaire initiatieven beter gefaciliteerd worden.

² Het doel van dit initiatief van het Rijk is om de krachten van alle overheden op een aantal thema's te verenigen om meer slagkracht te hebben in de transitie naar een circulaire economie. VTH is daarbij één van de zes thema's.

Thema 5: Bedrijven en ketens

Hoofddoel

Versterken van de kracht van de regionale economie door bedrijven te ondersteunen in de circulaire transitie. Daardoor blijft de Utrechtse economie toekomstbestendig en worden ondernemers minder afhankelijk van de levering van grondstoffen, ook wanneer grondstoffen schaarser worden.

Subdoelen

1. Visie/beleid ontwikkelen welke bedrijven we in Utrecht willen faciliteren.
2. Samenwerking en ketens bevorderen.
3. Individuele ondernemers ondersteunen en faciliteren.
4. Utrecht maakt het verschil in (circulair) financieren.

Bedrijven en ketens vervullen een sleutelrol in de transitie naar een circulaire samenleving. Daarom ondersteunt de provincie Utrecht bedrijven en ketens op verschillende manieren. Dit gebeurt onder meer via de inzet van ketenregisseurs, het beschikbaar stellen van financieringsinstrumenten en het delen van kennis en netwerk. In de Statenbrief Staat van MKB, die september 2025 aan uw Staten is voorgelegd, werd de Circulaire Bedrijvigheidsmonitor toegelicht. Hieruit blijkt dat, gekeken naar de prioritaire sectoren van het Nationaal Programma Circulaire Economie, 2,8% van het totaal aantal banen in Utrecht circulair is. Dit onderstreept de noodzaak van gerichte interventie om de randvoorwaarden voor circulair ondernemerschap te verbeteren.

Hieronder volgt een overzicht van de inspanningen die we in 2025 hebben geleverd om de kracht van de regionale economie te versterken en kijken we alvast vooruit naar de kansen en ontwikkelingen die we op ons af zien komen in 2026.

Subdoel 1:

Visie/beleid ontwikkelen welke bedrijven we in Utrecht willen faciliteren

In de MTS CS is als beleidsdoel opgenomen dat er een toekomstbeeld voor circulaire bedrijvigheid wordt ontwikkeld. Dit toekomstbeeld wordt uitgewerkt in het beleidsprogramma Economie onder de Omgevingsvisie dat in 2027 ingaat, in samenhang met het ruimtelijk-economisch plan (zie thema 2: Ruimte, p. 7-8). Het beleidsprogramma schetst hoe we willen dat de Utrechtse economie er in 2050 uitziet en plaatst circulaire bedrijvigheid nadrukkelijk in die context. We nemen hierbij de vijf prioritaire sectoren voor de circulaire transitie mee (biomassa en voedsel, kunststoffen, consumptiegoederen, bouw, en maakindustrie), evenals de dienstensector (circa 30% van de totale arbeidsplaatsen in Utrecht). Het beleid richt zich zowel op het stimuleren van nieuwe circulaire bedrijvigheid als op het ondersteunen van bestaande lineaire bedrijven bij de stap naar circulariteit.

Subdoel 2:

Samenwerkingen en ketens bevorderen

Ketenregie is essentieel in de circulaire transitie, omdat de transitie sector- en/of bedrijfsoverstijgend is. Om samenwerkingen en ketens te bevorderen, brengen we onder andere ketens met groot potentieel in kaart, waarbij we innovatie, milieuwinst en economische waarde voor de regio

meewegen. Daarnaast ondersteunen we ketenregisseurs die samenwerken aan concrete stappen om circulariteit binnen en tussen bedrijven te versterken.

Ketenregisseurs in de zorgsector

Medio 2024 zijn twee provinciale ketenregisseurs in de zorg aangesteld om de circulaire transitie aan te jagen. Uit eerder onderzoek en pilots bleek dat ketenregisseurs effectiever zijn met een sectorgerichte aanpak. Omdat dit een relatief grote sector is en de provincie Utrecht een belangrijke regio is op gebied van gezondheid en biowetenschappen (in 2024 koos de Europese Commissie de regio Utrecht als Regional Innovation Valley op gebied van gezondheid), is de zorgsector gekozen. De ketenregisseurs verbinden partijen in de zorgsector, zoals ziekenhuizen, zorginstellingen, inkopers, mkb en afvalverwerkers, om samen grondstofstromen te sluiten, circulaire oplossingen te ontwikkelen en nieuwe businessmodellen mogelijk te maken. Ze jagen ketensamenwerkingen aan en ondersteunen partners bij het concreet vormgeven van gezamenlijke projecten voor bijvoorbeeld vermindering van afval of inzet van herbruikbare producten. Een aantal concrete trajecten worden toegelicht in Statenbrief Staat van MKB.

Verkenning ketenregie in de bouwsector

In de MTS is benoemd om een ketenregisseur voor de architectenbranche aan te stellen met als doel om het materiaalgebruik in de uitvoering terug te dringen. Hier stuiten we op de vraag welke doelgroep binnen het bouwproces welke toegevoegde waarde kan hebben bij het terugdringen van het materiaalgebruik in de uitvoering. In oktober 2025 zijn we daarom gestart met een uitvraag voor een verkennend onderzoek naar markttrends en ontwikkelingen die bijdragen aan de circulaire bouw of juist missen om de transitie te versnellen. Na deze verkenning bezien we kansen om eventuele activiteiten en rol in het versnellen van de circulaire bouw aan te scherpen en eventueel te specificeren op doelgroepen.

Verkenning ketenregie op bedrijventerreinen

Ook ligt binnen het thema Bedrijven en Ketens de nadruk op het versterken van ketenregie op bedrijventerreinen, met als doel het realiseren van grondstoffenreductie en het bevorderen van onderlinge kennisdeling tussen bedrijven. Bedrijventerreinen zijn hierbij een logisch focusgebied. Zij herbergen een hoge concentratie aan productie- en logistieke activiteiten, waardoor samenwerking binnen ketens direct kan bijdragen aan circulaire doelen. Tegelijkertijd is gebleken dat ketensamenwerking op bedrijventerreinen een andere dynamiek kent dan in de zorgsector, onder meer vanwege het sterkere markt gedreven karakter en de diversiteit aan sectoren. Dit vraagt om een andere benadering. In 2025 brengen we in beeld hoe een ketenregisseur op bedrijventerreinen een toegevoegde waarde kan hebben op de ondersteuning die nu al aan bedrijventerreinen wordt geleverd vanuit provincie en gemeenten (o.a. accounthouders gemeenten, aanjagers organisatiegraad en adviseurs verduurzaming).

Samenwerken aan circulaire vaardigheden

Bij bedrijven die nu actief werken aan circulaire oplossingen zien we dat nieuwe vaardigheden onmisbaar zijn, variërend van technische kennis (*what-skills*) tot samenwerking en systeemdenken (*how-skills*) en een duurzame mindset (*why-skills*). Tegelijkertijd blijkt uit onderzoek van 2024 naar circulaire vaardigheden en het Leven Lang Ontwikkelen-aanbod in de regio Utrecht (KplusV) dat het opleidingsaanbod hiervoor nog beperkt is en dat werkgevers vaak geen goed zicht hebben op wat er al beschikbaar is. Daarmee kunnen we concluderen dat vraag en aanbod onvoldoende op elkaar aansluiten en geven opleiders aan dat eerst meer vraag en marktcreatie nodig is voordat substantieel nieuw aanbod kan ontstaan. Dit sluit aan bij de Circulaire Volwassenheidsmeting (2023), waaruit blijkt dat driekwart van de bedrijven geen trainingsprogramma's aanbiedt, terwijl bij meer volwassen bedrijven juist behoefte ontstaat aan complexere vaardigheden en gespecialiseerde trainingen.

Tegelijkertijd zijn er in de regio Utrecht al initiatieven die bijdragen aan de ontwikkeling van circulaire vaardigheden, nu vaak nog indirect. Denk aan programma's binnen de Utrecht Talent Alliantie (UTA) en de inzet op Leven Lang Ontwikkelen (LLO). Op die basis willen we in 2025 voortbouwen en de beweging verder versterken. We constateren dat de huidige initiatieven te versnipperd zijn. Er loopt daarom een initiatief om te komen tot een stevige, meerjarige samenwerking met partners zoals de Utrecht Talent Alliantie, de gemeente Utrecht, Hogeschool Utrecht, de kringloopbranchevereniging en circulaire ondernemers. Daarbij bouwen we voort op bestaande (netwerk)samenwerkingen en willen we werkenden beter voorbereiden en stimuleren om de circulaire transitie te omarmen, door vraag en aanbod dichter bij elkaar brengen, opleidingsaanbod zichtbaarder te maken en inclusiviteit te borgen.

Subdoel 3: ***Individuele ondernemers ondersteunen en faciliteren***

We werken aan dit subdoel door algemene ondersteuning aan bedrijven en ondernemers te bieden door coördinatie en samenwerking tussen gemeenten te stimuleren als ook te onderzoeken waar de behoefte ligt van marktpartijen.

Kansen voor West 3 MKB voucherregeling

In samenwerking met de ROM Utrecht Region, Gemeente Utrecht en VNO-NCW Midden is eind 2024 de Kansen voor West 3 MKB voucherregeling Circulaire Economie van kracht. Via deze regeling kunnen MKB'ers advies- en/of projectvouchers aanvragen. Adviesvouchers kunnen worden ingezet om te ondersteunen bij het implementeren van een circulaire innovatie. Met een projectvoucher kan een innovatie of innovatieve samenwerking in een experimentele of praktijkomgeving getest worden. De interesse is vooral voor de projectvouchers groot. Op moment van schrijven hebben 7 ondernemingen financiering ontvangen en worden er nog 3 beoordeeld. Het budget wordt in Q4 2025 voor een tweede keer opgetoet met 250.000 euro, waarvan 200.000 vanuit de provincie Utrecht en 50.000 vanuit Kansen voor West.

Circulariteit bij de ROM Utrecht Region

De ROM Utrecht Region heeft circulariteit als prioritair thema in afgelopen jaarplan opgenomen. In dat kader ontwikkelt de ROM de komende periode een werkwijze waarmee alle business developers (medewerkers die ondernemers begeleiden in hun groei en innovatie) circulariteit meenemen in de begeleiding van innovatieve bedrijven. Ook werkt de ROM aan een dienstverleningspakket dat aansluit op bestaande regionale en landelijke ondersteuning.

ROM ondersteunt circulaire ondernemers al actief, onder meer door het voeren van circa vijftig gesprekken per jaar waarin ondernemers worden geadviseerd op kansen, behoeften en bestaande dienstverlening rondom financiering en kennis. Ook werkt de ROM mee aan initiatieven zoals de Circulaire Innovatievouchers en Europese subsidieaanvragen. De voortgang wordt gemonitord en afgestemd op regionale behoeften en sectoren.

Circulair Utrecht

De provincie ondersteunt sinds vorig jaar ROM Utrecht Region bij de opstart van de ondernemersvereniging Circulair Utrecht. Dit is eerder gedeeld in de Statenbrief Staat van MKB. Circulair Utrecht biedt een platform, voornamelijk voor (middel)grote bedrijven die stappen willen maken richting een circulair bedrijfsmodel en daarvoor gezamenlijk projecten willen starten met circulaire start- en scale-ups. Op het moment van schrijven zijn er circa 20 betalende leden en gezamenlijk met het bestuur, worden strategische lijnen vormgegeven voor het starten van projecten.

DigiC

Via het programma DigiC stimuleert de ROM Utrecht Region in samenwerking met partners digitalisering en circulariteit in de bouwsector. De focus ligt op fabrieksmatig bouwen, digitalisering van de gebouwde omgeving en slimme bouwlogistiek, met als doel circulaire bouw in Nederland te versnellen. DigiC brengt publieke en private partijen samen om innovatie en kennisdeling te bevorderen, en vraag en aanbod, probleem en oplossing, toepassing en toepassingsgebied samen te laten komen. Het netwerk bestaat momenteel uit 24 betalende leden en er lopen op dit moment 11 projecten. Een aantal successen die tot nu toe behaald zijn:

- Het verkrijgen van de Kansen voor West-subsidie voor het project 'Groene Hoogte'. Dit project is gericht op duurzame appartementenbouw met lichte prefab modules, wat fijnstof vermindert en bouwprocedures versnelt voor snellere huisvesting van kwetsbare groepen.
- In samenwerking met Merwede LAB wordt een gebiedsgericht materialenpaspoort ontwikkeld, inclusief data dashboard voor inzicht in materiaalstromen en toekomstig hergebruik.
- Binnen DigiC zijn use cases uitgewerkt om data-uitwisseling tussen verschillende typen bouwsoftware die parametrische modellen gebruiken te verbeteren. Dit biedt kansen voor snellere besluitvorming; het bouwproces kan van zeven naar twee jaar. Dit maakt kostenbesparingen circulaire keuzes mogelijk.
- DigiC lanceerde het inmiddels landelijke Manifest Hoogwaardig Hergebruik en ontwikkelde een hergebruikmonitor die opdrachtgevers en opdrachtnemers helpt bij circulair bouwen.

Het DigiC programma heeft een stevig netwerk opgebouwd van partijen in de bouwketen, heeft concrete innovaties opgeleverd en tegelijkertijd zit het nog midden in de uitvoering. Het programma heeft een looptijd van vier jaar (2022 tot oktober 2026). Met nog een jaar te gaan worden de projecten opgeschaald of afgerond en anderen bevinden zich nog in een experimentele fase. Dat betekent dat de impact al zichtbaar is, maar dat er ook nog belangrijke stappen nodig zijn om projecten af te ronden, lessen te borgen en effecten op te schalen.

Ondernemers in de schijnwerpers tijdens de Week van de Circulaire Economie

Tijdens de Week van de Circulaire Economie (17–22 maart 2025) is aandacht besteed aan de voortgang van de circulaire transitie en zijn regionale initiatieven in de schijnwerpers gezet. De week werd in onze regio afgetrapt met de Utrechtse Circulaire Innovatie Top op 14 maart, een regionale voorronde van een landelijke competitie, georganiseerd door VNO-NCW in samenwerking met regiopartners. Tijdens dit evenement kregen circulaire start-ups, changemakers en ketensamenwerkingen een podium om hun innovaties te presenteren, zichtbaarheid te vergroten, hun netwerk te verbreden en kans te maken op prijzen. De Top sloot aan bij de toezegging om innovatieve ondernemers in het zonnetje te zetten en past bij de bevindingen van het Statenvoorstel Regionale Innovatiekracht.

Op 21 maart vond de afsluiting van Heel Utrecht Repareert plaats, georganiseerd door de Provincie samen met de Natuur- en Milieufederatie Utrecht. Het was een fietstour langs circulaire bedrijven, waaronder Oscar Circulair, Steck, BikeFlip en Macleasy. Statenleden fietsten mee en kregen inzicht in circulair ondernemerschap in de praktijk. Rondom beide evenementen is actief gecommuniceerd om ondernemers zichtbaar te maken en onze rol als partner in hun ontwikkeling te benadrukken.

Subdoel 4:

Utrecht maakt het verschil in (circulair) financieren

Voor veel circulaire ondernemers is het vinden van financiering een uitdaging, omdat huidige financieringsinstrumenten zijn ingericht op een lineaire economie. Om dit te veranderen heeft de provincie zich in 2023 als strategisch partner in de Kopgroep Circulair Financieren aangesloten, samen met o.a. het ministerie van IenW, RVO en de gemeente Amsterdam. Bij de kopgroep zitten ook financiële instellingen, zoals banken, regionale ontwikkelingsmaatschappijen en de beroepsorganisatie van accountants.

De kopgroep ontwikkelde een roadmap met richtlijnen voor het circulair maken van de financiële sector, en het beter financieel ondersteunen van circulaire initiatieven door overheden. In de roadmap wordt gekeken naar het anders beoordelen van risico's, zodat financiers specifiek naar circulaire aspecten kijken zoals de afhankelijkheid van schaarse grondstoffen. Ook ontwikkelt de kopgroep gezamenlijke indicatoren voor het meetbaar maken van circulaire prestaties, en besteed aandacht aan het zichtbaar maken van zogenaamde landmarkdeals, succesvolle financieringsvoorbeelden. Ook onderzoekt de provincie samen met de kopgroep de haalbaarheid van resultaatfinanciering als nieuw instrument. De uitkomsten worden verwacht in Q2 van 2026.

Thema 6: Coördinatietaken

Hoofddoel

Wij versnellen de transitie door het uitvoeren van een aantal coördinatietaken.

Subdoelen

1. Circulaire netwerken onderhouden.
2. Samenwerken met de Utrechtse gemeenten en waterschappen.
3. Stimuleren en aanjagen van initiatieven.
4. Kennisontwikkeling, kennisdeling en beleidsontwikkeling.
5. Meten en monitoren.
6. Samenwerken met andere provincies en het Rijk.

We zien dat het nodig is de circulaire transitie te versnellen, zowel binnen de provinciale organisatie als in de samenleving. Dit vraagt om een toename van bewustzijn en kennis over circulair denken en handelen. Daarnaast is het van belang dat er een krachtig en actief netwerk ontstaat van overheden, bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, burgerinitiatieven en inwoners, dat gezamenlijk werkt aan de transitie, kennis ontwikkelt en deelt. De provincie vervult hierin een verbindende en coördinerende rol. Dit doen we onder meer door middel van monitoring, kennisdeling, onderzoek, communicatie en het versterken van een regionaal circulair netwerk. Deze coördinatietaken zijn integraal onderdeel van het provinciale beleid en lopen als een rode draad door alle relevante beleidsvelden heen.

Ter versnelling van de circulaire transitie zijn in 2025 de onderstaande inspanningen verricht en kijken we alvast vooruit naar de kansen en ontwikkelingen die we op ons af zien komen in 2026.

Subdoelen 1 en 2:

Circulaire netwerken onderhouden

Samenwerken met de Utrechtse gemeenten en waterschappen

Met de Alliantie Cirkelregio Utrecht werken we samen in een regionaal netwerk waarin overheden, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties aan de circulaire transitie. Het initiatief is in 2015 gestart met een beperkt aantal koplopers en is sindsdien uitgegroeid tot een breed gedragen samenwerkingsverband met landelijke zichtbaarheid. De structuur van de Alliantie bestaat inmiddels uit:

- Het Utrechtse Circulaire Ambtenaren Netwerk, als motor voor ambtelijke samenwerking;
- Een bestuurlijk netwerk en ambassadeursgroep, die circulariteit bestuurlijk agenderen;
- Regiotours, waarin inspiratie bij circulaire ondernemers of projecten wordt gekoppeld aan concrete actie.

In de afgelopen jaren is binnen de Alliantie actief gewerkt aan verdieping, versterking van onderlinge samenwerking en doorontwikkeling van de gezamenlijke aanpak, met specifieke aandacht voor de ondersteuning van kleinere gemeenten. Dit heeft geleid tot concrete resultaten, waaronder projecten als Heel Utrecht Repareert (later getransformeerd naar Heel Nederland Repareert) en de Utrechtse Aanpak Biobased Isoleren.

Met het oog op de volgende fase is in 2025 besloten de focus te verleggen van inspiratie en kennisdeling naar gezamenlijke uitvoering en leren in de praktijk. Deze hernieuwde koers is vastgelegd in een gezamenlijke circulaire ambitie, die door de alliantiepartners werd bekrachtigd tijdens de Regiotour op 7 november 2025. Dit vormt het fundament voor de samenwerking in de periode 2026–2030. Door de verbinding met de praktijk te versterken, wordt gericht toegewerkt naar de realisatie van een circulaire regio waarin alle partijen – overheden, bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en anderen – daadwerkelijk kunnen deelnemen. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen draagt deze aanpak bij aan het creëren van bestuurlijke continuïteit en het mogelijk maken van verdere opschaling van gezamenlijke inzet.

De ambitie van deze koers luidt: "Wij zetten ons gezamenlijk in voor een krachtige, toekomstbestendige en circulaire regio Utrecht. De circulaire opgave is te groot om alleen aan te pakken – daarom werken we binnen Cirkelregio Utrecht samen: niet naast elkaar, maar mét elkaar. Wij geloven in een circulaire manier van denken en doen, waarin we samen verantwoordelijkheid nemen voor het voorkómen van afval, het sluiten van kringlopen en het behouden van waarde in alles wat we inkopen, bouwen, ondernemen en mogelijk maken."

Om deze ambitie waar te maken, werken we concreet samen via acht regionale actielijnen:

Domein: Inkoop en opdrachtgeven & Beheer openbare ruimte (GWW)

1. Utrechtse Asphaltstrategie
2. Stenen delen in de regio (GWW)
3. MKI onder de Knie

Domein: Ketensamenwerking

4. Biobased Isoleren
5. Agricycling

Domein: Duurzaam consumentengedrag

6. Heel Utrecht Repareert
7. Circulaire Bewonersinitiatieven
8. Circulaire Ambachtscentra

Subdoel 3:

Stimuleren en aanjagen van initiatieven

In december 2024 heeft Provinciale Staten motie 24-135 aangenomen, welke opdraagt om binnen het budget van de MTS CS financiële middelen te reserveren voor de ondersteuning van inwonersinitiatieven die zich richten op reparatie-activiteiten.

Ter uitvoering van deze motie stelt de provincie een projectsubsidie in de vorm van prijzengeld beschikbaar aan de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU). De NMU zal door middel van een prijsvraag bestaande bewonersinitiatieven geld toekennen, gedurende de periode 2025-2027. Er zullen drie bijeenkomsten voor circulaire bewonersinitiatieven plaatsvinden, waar deelnemers hun ideeën presenteren aan een jury. Bewonersinitiatieven met circulaire voorstellen kunnen daarnaast het gehele jaar door bij het online loket van de NMU terecht voor budgetondersteuning en advies. Met deze aanpak wordt actief bijgedragen aan het stimuleren van bottom-up circulaire initiatieven in de regio.

Subdoel 4:

Kennisontwikkeling, kennisdeling en beleidsontwikkeling

De provincie Utrecht neemt continu deel aan diverse Europese en landelijke subsidieprogramma's. In deze voortgangsrapportage lichten wij één subsidie toe waarin de provincie actief gaat participeren

op Europees niveau, genaamd ADVAN-CE (Micro-level Indicators for Circular Transitions), wanneer de subsidie definitief is toegekend. ADVAN-CE wil zich met de subsidie van Horizon Europe inzetten om meetmethoden te verbeteren door Circulaire Economie indicatoren integraal onderdeel te maken van beleid en besluitvorming. Op deze manier wil het innovatieve circulaire materialen en processen beter ondersteunen, milieu-effectbeoordelingen versterken en waardeketens transformeren. Dit gebeurt door praktische instrumenten te ontwikkelen die circulariteit in aanbestedingen, investeringen en bedrijfsstrategieën bevorderen. Omdat bestaande indicatoren onvoldoende inzicht bieden in de daadwerkelijke circulaire activiteiten op lokaal en bedrijfsniveau, richt ADVAN-CE zich specifiek op het ontwikkelen van Circulaire Economie indicatoren die beter aansluiten bij de praktijk. De provincie Utrecht neemt zitting in het Stakeholderboard en reflecteert de komende vier jaar op het onderzoek en de voorstellen die daaruit voortvloeien.

Communicatie

Met communicatie wordt er zowel intern als extern aandacht gegeven aan de focusthema's en coördinatietaken. Daarom hebben we een gezamenlijke communicatiestrategie opgesteld vanuit de opgaven Circulaire samenleving, Circulaire Economie en Klimaatmitigatie. Daarnaast hebben wij een aparte strategie opgesteld voor Biobased bouwen. Biobased Bouwen is onderdeel van het focusthema Circulair (ver)bouwen, maar omdat het kernteam is opgericht vanuit verschillende programma's en daarmee verschillende belangen, is deze communicatiestrategie losstaand.

Door middel van communicatie kunnen we de gestelde subdoelen aanjagen, ondersteunen en de transitie versnellen door bewustwording te creëren én laten zien wat we doen. Dit doen we door regelmatig het Corporate communicatieformat in te zetten middels video's en verhalen. En daarnaast campagnes te ontwikkelen en bijeenkomsten te organiseren. Om deze uitingen te verspreiden zetten we vaak online middelen in zoals: social media, narrowcasting en de website. Zo genereren we door communicatie meer bekendheid voor de focusthema's en bijbehorende doelen. Hiermee bereiken we een brede doelgroep: inwoners, ondernemers, initiatiefnemers, maatschappelijke organisaties en overige samenwerkingspartners.

Zo hebben we tijdens de Week van de Circulaire Economie in februari dit jaar een actieve bijdrage geleverd aan de campagne Heel Nederland Repareert. Niet alleen was de afsluiting van deze campagne succesvol, ook de aftrap trok veel aandacht. Gedeputeerde Has Bakker gaf het startsein voor de reparatie-estafette, waarmee ook de communicatie vanuit onze opgave werd gelanceerd. Vervolgens ontwikkelden we in juni een video over biobased bouwen en lanceerden we in november een video over biobased en circulair asfalt op de N210. Ook hebben wij een verhaal ontwikkeld over de samenwerking met de Natuur- en Milieufederatie Utrecht en een naaiatelier in Kanaleneiland. En dit jaar nog komen er twee verhalen over Agricycling en Circulaire ambachtscentra, welke twee actielijnen zijn uit het nieuwe Koersdocument Circulair Denken, Regionaal Doen 2026-2030 van de Alliantie Cirkelregio Utrecht (zie pagina 21 voor alle 8 actielijnen).

Subdoel 5:

Meten en monitoren

Goed meten en monitoren maakt de analyse van de circulaire transitie mogelijk en definieert of we 'op koers liggen' en hoe de provincie Utrecht ambities het best kan realiseren. Het meten van circulariteit is echter complex: grondstoffen kunnen worden uitgedrukt in gewicht of economische waarde, afvalstromen worden op andere wijze gecategoriseerd dan import- of productiestromen, en er bestaat geen eenduidige definitie van wat "circulair" precies inhoudt. Monitoring binnen de circulaire economie én samenleving als geheel is daarom per definitie een lerend proces.

In IPO-verband is de Provinciale Circulaire Economie Monitor (PCEM) ontwikkeld. Begin 2025 zijn hierin voor zes indicatoren op basis van beschikbare data grondstoffenstromen per provincie geanalyseerd. Deze analyse vormt de basis voor een gezamenlijke, vergelijkende monitor, waarin ook de inzet op specifieke circulaire beleidsterreinen inzichtelijk is gemaakt. Het resultaat is een monitor die laat zien waar eenheid van inzet door provincies kansen biedt en waar juist sprake is van regionale verscheidenheid.

Op basis van de analyse van grondstoffenstromen heeft de provincie Utrecht opdracht gegeven voor het ontwikkelen van een online grondstoffendashboard, dat naar verwachting eind 2025 wordt gepubliceerd. Het dashboard dient vervolgens als input voor de bredere circulaire monitor van de MTS CS. Deze circulaire monitor omvat naast indicatoren over grondstoffen ook informatie over circulaire bedrijvigheid, output van beleid, en transitie-indicatoren. De bredere circulaire monitor wordt tweejaarlijks met de voortgangsrapportage meegestuurd, en verschijnt eerstvolgend in Q4 2026.

Subdoel 6:

Samenwerken met andere provincies en het Rijk

Nederland werkt toe naar een circulaire samenleving in 2050, waarin grondstoffen zuinig en efficiënt worden ingezet. Voor het realiseren van deze transitie is samenwerking tussen (mede)overheden, het bedrijfsleven en consumenten van essentieel belang.

De overeenkomst Krachtenbundeling Rijk-Regio voor de Circulaire Economie die op 20 maart 2025 mede namens de provincie Utrecht werd ondertekend draagt hieraan bij. Medeoverheden bundelen hun krachten op de thema's circulair opdrachtgeven en inkopen, ruimte en circulaire economie, VTH, midden- en kleinbedrijf, ketens in de maakindustrie en kennisdeling. Met de uitwerking van elk thema worden beleidsmaatregelen beter op elkaar afgestemd. Denk hierbij aan gezamenlijke principes voor circulair inkopen en opdrachtgeven, en kennisontwikkeling en inbedding van circulair in VTH, om meer duidelijkheid te geven voor marktpartijen.

De provincie Utrecht heeft het belang van het slagen van alle zes thema's als deelnemend agendalid onderschreven. Tegelijkertijd heeft de provincie ervoor gekozen zich binnen deze samenwerking specifiek te richten op twee thema's, circulair opdrachtgeven en inkopen, en VTH, omdat deze nauw aansluiten bij de provinciale circulaire ambities en activiteiten. Zo wordt de impact van het traject vergroot en dragen we het beste bij aan effectieve uitvoering van de regionale en landelijke circulaire doelstellingen. In de eerdere inhoudelijke hoofdstukken (inkoop en VTH) is al kort ingegaan op deze twee thema's.